

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmiki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-oigrake dežele za vse leta 25 K., za pol leta 15 K., za četr leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam penj, plača za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na narečje brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopnje peti-vrste po 12 h., če se se oznanilo tiski enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopriskaj se izvole frankovati. — Rekopi si ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je v Knafiovih ulicah št. 5, tu sicer upravljenstvo v I. nadstropju, upravljenstvo pa v pritličju. — Upravljenstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi praznika izide prihodnji št. v soboto 7. januarja 1905.

Skupno gospodarsko delo.

II.

Važnost trdnega kmetskega stanu za vsako državo in za vsak narod je tako znana stvar, da o tej pač ni treba govoriti.

Ali resnica je tudi, da je kmetski stan za splošno blagostanje prav mogoče pomenu. Agrarne dežele niso nikdar bogate; kmetijstvo ne stvarja bogatstva ker je produktivnost zemlje omejena in ker se dohodki vsled velikih dakov in davščin, vsled velikih delavskih mezd, pomanjkanja moči, obresti od dolgov itd. vedno krčijo tako, da je večina kmetij dandanes že pasivnih.

Splošno blagostanje je mogoče samo tam, kjer evete industrija in trgovina.

Slovenci smo prav glede industrije in trgovine še zelo zaostali. In vendar bi bil že skrajni čas, da se lotimo tega dela, da se tudi v industriji in trgovini osvobodimo in emancipiramo od Nemcev in od Italijanov. Potrebno je to takoj bolj, ker premeni nova železnica vse naše gospodarske razmere in nam prinese tudi veliko narodno nevarnost.

Ko bi bili Slovenci narodno tako žilavi, kakor so na pr. Čehi, bi se nam nemških tovarnarjev ne bilo treba batiti. Češki delavec služi v nemški tovarni, v nemškem kraju, a ostane Čeh, zahaja te čeških šol in privabi čeških trgovcev in obrtnikov. Nemška mesta so res v nevarnosti, da se počasi, ker tovarnarji nimajo v političnem in narodnem oziru nobenega vpliva na svoje delavce.

Slovenski delavec ni tak. V Köflachu, v Voitsbergu, v Ljubnu, Eisenzemu itd. je že na stotisočje Slovencev utonilo brez sledu v nemškem morju. Čim zapusti Slovenec svojo domovino, je za narod izgubljen. Še doma nima narodne energije. To vidimo v Tržiču

in v Zagorju, v Trbovljah in na Jesenicah. Nemški kapitalist spravi Slovenca v žep kadar hoče.

To je vzrok, da zna postati nova železnica velika nevarnost za slovenstvo na Gorenjskem. Že zdaj hodijo tuji kapitalisti ogledavat gorenjsko dolino in naše водne moči; tuji inženieri jih merijo — nemški kapital se pripravlja, da si prisvoji slovensko Gorenjsko.

Tu je treba zastaviti narodne sile. Tu je prilika za skupno delo vseh slovenskih strank. A tu se ne da s politično agitacijo nič trajnega opraviti, tu je treba gospodarskega dela.

Naše mnenje je, da se je v tem oziru sploh premalo uvaževala važnost gospodarskega dela. Že trideset let se trudimo, da bi zavzeli Celje, pa ne pride naprej. Z agitacijo se da Nemcem nekaj zaslужka vzeti — ali zmagati bi se dalo le z masami. Ko bi bile v Celju tri slovenske tovarne z nekaj tisoč slovenskih delavcev, na katerih zavednost bi vodstva labko znamenito vplivala, kako kmalu bi se razmere premenile.

Ravno tako je tudi na Gorenjskem, kjer so na razpolaganje čudovite водne moči, je mogoče slovenstvo rešiti samo s tem, če se ustvari slovenska industrija.

Temnogledi pesimisti bodo seveda takoj prišli s starimi ugovori: saj nimamo kapitalistov, saj nimamo strokovnjakov, saj nimamo delavcev, ki bi bili strokovno izobraženi.

Toda že natančno pregledamo te ugovore, vidimo hitro, da so prazni in da se vsi skupaj reducira na eno našo slabo lastnost: malodušni smo in brez prave eneržije. Zato vedno omanujemo in se ne moremo za ničesar odločiti. Po gostilnah posedati in zavljati, to zna vsak, kadar je treba kaj storiti, pa se vsi izgube.

Nimamo kapitalistov. To je resnica, ali s tem še ni rečeno, da ni denarja. V božični številki „Slovenca“ se je dr. Gregorčič dotaknil te zadeve.

Opozoril je, da ostaja hranilnicam avstrijskim ena milijarda čez hipotečna posojila, kranjskim hranilnicam pa 33 milijonov kron.

Kje pa so posojilnice? „Ljudska posojilnica“ je vsled duhovske agitacije dobila toliko vlog, da se mora pečati s kupovanjem in razkosavanjem graščin, če hoče kaj dobička imeti, kajti drugače tega denarja ne more dobro naložiti. Vloge pri slovenskih denarnih zavodih se sploh množe. Ljudje nosijo svoj denar v hranilnice in v posojilnice, ker je obrestna mera še jako visoka. Kriva je tega Kranjska hranilnica. Ta posoja denar na Dunaj po 3% in še ceneje, na Kranjskem pa umetno vzdržuje višjo obrestno mero. Ko bi se obrestna mera primereno znižala, bi marsikdo raje naložil svoj denar v podjetjih, kakor da ga nese v denarne zavode.

Na znižanje obrestne mere v doglednem času ni misliti, in torej even tuvalnost, da bi posamičniki načagli svoj denar v industrialna podjetja, ne pride posebno v poštev.

Lahko pa računamo na nekaj drugačega: da bi naši denarni zavodi finančirali večja industrialna podjetja in sicer skupno, da bi bil riziko kar možno najmanjši. Tok časa je sploh tak, da velikih podjetij ne vstanavljajo več posamezniki, nego družbe, in se podjetja posamičnikov kar po vrsti spreminjajo v delniške družbe ali vsaj v sindikat.

Kapital, ki je potreben za industrialna podjetja, bi se torej dal dobiti.

Strokovnjakov res da nimamo. V zadnjih letih smo vsaj toliko napredovali, da smo si vzgojili nekaj slovenskih inženierjev stavbne stroke, ali za industrijo potrebnih moči nimame. Toda to naj nas nikar ne plaši. Česar sami nimamo, dobimo lahko drugod. Kakor si pomagajo Rusi in Madjari, tako si labko pomagamo tudi mi. Tudi za delavce strokovnjake bi bilo iz začetka težko, a tudi ti se dobe s Češkega. Sicer pa ne smemo čakati, da nam bo

država ustvarila strokovnih šol. Država je za nas neusmiljena mačeha. Sreča ima samo za Nemce, a naše gospodarsko ginevanje jo še veseli, ker čimbolj propadamo gospodarsko, toliko prej nas lahko Nemci premagajo. Z ozirom na to moramo skrbeti, da si sami preskrbimo potrebnih šol kar mogoče poceni.

Idrija nam je dala v tem oziru posnemanja vreden zgled z ustanovitvijo realk. V Idriji plačuje rudnik največ davka. In vsled tega zadene tudi rudnik največji del stroškov za realko. Ali bi se kaj enakega ne dalo izvesti na primer v Zagorju, ali v Jesenicah? A kakor rečeno, dokler ne vzgojimo domačih delavcev-strokovnjakov, si jih bomo pač morali izposojati, kajti bilo bi blazno, ko bi hoteli najprej vzgojiti domačih delavev — ki bi sedaj itak morali iti iz domovine — in potem še misliti na ustanovitev industrije.

Kaj je industrija za kak narod, to vidimo na Češkem. Moč češkega naroda sloni na tem, da si je ustvaril industrijo in sicer sladkorino industrijo. Ta bogati ves narod.

Z združenimi močmi se da tudi v nas kaj izdatnega storiti na polju industrije. Če imajo klerikalci dobro voljo in poštana namena, se že dobi modus za tako skupno delo.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Poslednja poročila generala Stesela iz oblegane trdnjave.

Pravilostni Vjestnik pričuje brzjavke, ki jih je posiljal general Steselj zadnji dni, predno so se pričela kapitulacijska pogajanja.

Brzjavka z dne 16. decembra se glasi: Sporočiti mi je, da je včeraj ob 9. uri zvečer padla v kasematama fora št. 2 enajstpalčna bomba in ubila tamkaj se nahajajoče junake, na katere smo bili ponosni: generala Konratenkona, podpolkovnika Naumenka, polkovnika inženirja Gaševskega, tri stotnike, enega

poročnika in dva praporščaka. Sedem častnikov je bilo ranjenih. Smrt generala Konratenkona je silno depresivala vse branitelje.

Poročilo z dne 20. decembra se pa glasi: Včeraj sem ukazal našim vojem, da se naj umaknejo in form št. 2 in odkrakajo v smeri proti »Orlovnemu gnezdu« in »Kitajskemu zidu«.

Na to sem razstrelil kasematne tega fora v zrak. Pri tem smo izgnali okoli 200 mož.

Dne 18 in 19. decembra so Japonci počasi prodri v okope na zapadni fronti proti foru št. 5. Zaloga streljiva se bliža koncu. Duh naše armade ne klone. Posadka za obrambo trdnjave šteje sedaj z mornarji vred še okoli 12.000 mož.

V brzjavki z dne 29. t. m. pa pravi Steselj: Včeraj dopoldne so Japonci razstrelili v zrak okope fora št. 3. Ko so odkrili ljut ogenj na for in na vso fronto, so naskočili nasipe. Dva naskoka smo odbili, a vkljub temu so Japonci vedno napredovali. Ko so dobili na pomoč rezerve, so se ob petih popoldne poslastili vseh nasipov, ob mraku pa so vdrli v for in ga osvojili.

Del naše vojske je branil okope, drugi del pa je bil postiran v kasematah. Ker je sovražnik imel puške na stroj, je bil vsak protinapad nemogoč, zato je tudi ostal trikratni naš protinapad brezuspešen.

For je ostal v japonskih rokah. Naše izgube so velike. Posadka se je rešila iz fora.

Vsled osvojitve tega fora je sovražnik zagospodaval vsi severovzhodni fronti trdnjave. Mi se moramo držati samo še nekaj dñi. Nimamo skoro nobenega streljiva več. Soral bom vse, da preprečim klanje in prelivanje krvi po ulicah. In nam še 10.000 mož, a vsi ti so marodni. Generala

LISTEK.

„Primož Trubar“ pa naši klerikalci.

Kakor rdeče sukno, ki ga počaže v španski arenai toreador biki, tak učinek je napravil Aškerčev »Trubar« na naše klerikalne »literatice«. Pobesneli so. Repove držijo kvišku, pihačo in mukajo, zaganjajo se prav kakor španski biki v omenjeno pesnitem ter — pišejo pamphlete. Apropos! Kakor smo se informirali, ne pusti Aškerca, da bi njegov založnik posiljal recenziji eksemplarje njegovih knjig klerikalnim listom. Torej niti »Slovenec« niti »Dom in Svet« nista dobila »Trubarje« v oceno. Aškerčev pravi, da klerikalnih listov ne smatra za vredne, da bi jim dal pošiljati svoje knjige v recenziji, ker mu ni nič za sodbo dotičnih ljudi. »Slovenec« in »Dom in Svet« sta si moralna torej »Trubarje« kupiti, če sta ga hotela videti. Videla sta ga — in oba sta podivljala od jeze. Ali velika razlika je med sedanjimi klerikalnimi »kritikiki« in pa med nekdanjimi. Dr. Mahnič je bil gotovo

eden največjih fanatikov, ali bil je vendar še toliko pošten, da je liberalnim pisateljem in pesnikom priznal navadno njih estetično vrednost. Tako je tudi rajni dr. Lampé presegjal vsako knjigo z verskega stališča, toda bil je tudi toliko pošten, ker je bil globoko izobražen, da je tudi knjig, ki jo je z verskega stališča obsojal, brez ovinkov priznal umetniško in pesniško ceno. Današnji katoliški »literatice« — naj se nam oprosti, da rabimo ta častni naziv! — imajo druga načela. Kar spiše liberalec, svobodomiseln pesatlj ali pesnik, je že eo ipso zani! Ta maksima je zelo premetena. Naši katoliški kritikasti kalkulirajo tako: »Če povhalimo liberalno in protikatoliško pisanje knjige bodi si tudi samo zbor njene estetične strani, delamo s tem reklamo — in to bi bilo proti tendenciam naše stranke Grajskemu marveč sploh vse, kar ne izide v »Katoliški tiskarni« in kar se do piše ne ujema s katoliškimi dogmami! Po tem načelu se ravna pri »Slovencu« in »Dom in Svetu«. Tisti Terzites, ki čepla po Ljubljani pod imenom dr. Evgen Lampe, zna vse. On je romarski pridgr, ustavnitelj konsumov, posojilnik, Marjinh

venec in »Dom in Svet« za denar nabavila »Primož Trubarja«, sta se začela zaletavati vanj kakor španski bik v rdeče sukno. Človeka sili smeh, da se džiži za trebuh, če bere Lampetovo tirado v »Domu in Svetu«. Skoro tri strani je posvetil »Trubarju«. Iz tega se vidi, kako mu leži oče slovenske literature v želodcu! Kdor hoče vedeti, kaj je pamphlet, naj čita Lampetovo brozgo. Zaman pre mišljajoč, jeli ta Lampek bolj omenjen ali bolj hudober. Parkrat je že dokazal, da je brez vsakega estetičnega čuta. To je, kolikor ga je v hlačah, peččovek, prozaična duša, suhoparen dninar. Morje na pr. mu ne zbuja nikakih vzvišenih čuvstev; kadar vidi morje, vidi samo veliko vode! (Glej lanski letnik »Dom in Svet«, poročilo o Aškerčevem potpisu »Dva izleta na Rusko!«) Kadar vzame v roko zbirko pesej, vidi samo — verze. Altri ete — če so tiskani v »Katoliški tiskarni« kakor na pr. »fenomenalne« pesmi Silvina Sardenka! In ta Lampé sleparji svoje čitatelje s — kritikami! O sancta simplicitas! In če mu založnik ne pošlje kake liberalne knjige v oceno, se čuti razčlanjenega! Prizor za bobove!

Slovensko občinstvo si mora enkrat za vselej zapomniti, da »kritično« čakanje naših katoliških listov pomeni toliko kakor žabje regljanje ali oslovsko riganje.

Sramota za pisatelja, ki ga ti bedki hvalejo, v čast pa si smeščeti vsak, ki ga oblatijo v svojih glasilih.

Vsak slovenski pisatelj pa bi moral posnemati Aškerčev, da bi ne pošiljal nikoli nobene svoje knjige katoliškim lističem. S takimi ljudmi nobene dotike!

Toreador.

Fok in Nikitin sta se pokazala kot prava junaka.

Prva ruska kapitulacijska ponudba.

Ruska brzojavna agentura počela iz Čfua: V nedeljo popoldne ob štirih je poslal general Steselj praporčaka Malčenka k generalu Nogi in mu ponudil v pismu kapitulacijo pod temi-je pogoj: Vsi za boj sposobni branitelji smejo trdnjavovo zapustiti z orožjem proti obljubi, da se te vojne več ne udeležo. Ranjeni in bolniki se poštejo, ko ozdrave, na Rusko. Privatne osebe, ženske, otroci in inozemci se izročajo japonski ekspatriati.

Na koncu pisma pravi Steselj: Jaz še imam v forih 8000 mož, od katerih se lahko še bori 6000. Ako mojega predloga ne sprejemete, bodo vsiti umrli v boju; Vas pa bo stalo to trikrat tliko ljudi, predno pobijete vse.

Kapitulacijska pogodba

Gasmom brzojavke generala Nogija v Tokijo so se v kapitulacijsko pogodbo sprejeli ti-je pogoji:

1) Vsi russki vojaki, mornarji prostovoljci in vladni uradniki se odvedo v ujetništvo;

2) vsi fori, baterije, ladje, ves material, vsa vladna poslopja in stvari se v sedanjem stanju izročajo japonski armadi;

3) v jamstvo teh pogojev se do popoldne 3. t. m. izročajo Japoncem fori Itan, Ancušan in vsi griči jugovzhodno od teh točk;

4) ako bi bil opravljen sum, da se Rusi ne drže pod točko 2. navedenih pogojev in bi se pri podpisu pogodbe uničevali predmeti, ki bi jih imeli izročiti, »padate za japonsko armado vsa obveznost;«

5.) ruske vojake in pomorske oblasti morajo Japoncem predati karto portarturških utrd, sezamek, kje so na suhem in na morju položene mine, tabelo o razdelitvi vojske službe v Port Arturju, imena častnikov in šarž, imenik in število armade, sezamek ladij in natančen imenik civilistov;

6.) orožje, vojni material, vladna poslopja, ladje itd. morajo ostati na svojem mestu in sklepa o njih izročiti posebna komisija;

7.) z ozirom na junaško obrambo trdnjave se častnikom ruske armade in mornarice dovoli, da obdrže sablje in vzemo sabo svoje privatno premoženje.

Častniki, k njim spadajoči uradniki in prostovoljci, ki se pismeno na častno besedo zavežejo, da pred koncem vojne ne bodo več prijeti za orožje, dobe dovoljenje, da se lahko vrnejo v domovino. Vsak častnik si sme izbrati služabnika, ki je takisto prost;

8.) podčastniki in prostaki smejo nositi svojo uniformo;

9.) saniteti kor pridrže Japonci, dokler ga bodo potrebovali za po-

strežbo russkim bolnikom in ranjencem.

Diposnik »Birževih Vjedomosti« poroča iz Čfua: Iz Daljnega se javlja tukšnjemu japonskemu konzulu, da je general Steselj podpisal kapitulacijo pod izredno častnimi pogoji. Častniki obdrže svoje orožje in se vrnejo na Rusko pod pogojem, da se te vojne več ne udeleže.

Steseljeva prošnja na carja.

Reuterjev urad javlja iz Tokija: General Steselj je v brzojavki na carja Nikolaja prosil za dovoljenje, da smejo častniki portarturške posadke dati Japoncem svojo častno besedo, da se te vojne več ne udeleže.

„Potem se borite vi generali!“

Ko so se pogajanja glede kapitulacije pričela, so Rusi sami mislili, da imajo še 4–5000 za boj sposobnih mož. Skoraj pa se je izkazalo, da je več kakor polovico teh ranjenih in bolnih. Nazadnje ni ostalo niti 3000 mož, ki bi lahko prezentirali s puško. Bolezen in glad sta umorila marsikoga, ki ga ni zadela krogla. Med moštvom je razsajal legar in skorbut; vojakom so izpadali zobje.

Še v nedeljo je hotel Steselj obrambo nadaljevati na vsak način, dasi se je sam vsled dobljenih ran jedva še gibal. Vedno je še mislil, da ima okoli sebe še zbrane za boj sposobne vojake, drugi generali pa so zatrjevali: »Mi se ne moremo več bojevati, naši ljudje se ne morejo več gibati; stoe spe in ne vidijo bajoneta na svojih prihi. Mi še lahko poveljujemo, a nikogar nimamo, ki bi lahko izvedel naše ukaze.«

Steselj je pri teh besedah krčevito stisnil pesti, udari ob mizo in vzkliknil: »Potem se pa borite vi generali!«

Sprva je fanatično vztrajal pri svoji zahtevi, da se mora obramba nadaljevati, šele odpor njegovih podrejenih generalov ga je streznil.

Admirala Lohinskij v Višen, generala Smirnov in Fok ter mnogo drugih ga je svarilo, naj od ljudi ne zahteva nemogočih del, tembolj, ko je pošlo že vse streljivo. Končno se je Steselj vdal.

Kapitan Karcov je izjavil v Čfu: Prepričan sem, da bi Port Artur že zdavnak kapituliral, ako bi ne poveljeval trdnjavi Steselj. On je svojemu cesarju obljubil, da ne bo kapituliral, in je hotel svojo obljubo držati. Oficirji, ki so utekli v Čfu, so uverjeni, da je kapitulacija Port Arturja zakrivilo edino pomanjkanje streljiva. Več mesecov je posadka držala trdnjavo takoreč edino z bajonetom.

Grozni dnevi v Port Arturju.

Ruski častniki v Čfu priovedujo: Nimamo besed, da bi mogli opisati strahote v bolnicah. Napelnjene so bile od bitij, ljudem skoro nepo-

skimi narodnimi slovstvi; na drugi pa se razlikuje po svojih posebnostih od vseh ostalih in celo od najbližjega nam — srbsko-hrvatskega pesništva...“

Prof. dr. Jakob Sket pa je pisal o narodnih pravljicah in pripovedkah, da so z ljudstvom tesno spojene ter predočujejo njegovo mišljenje in življenje... Vse izpembembe v duševnem oziru, vse zgodne in nezgodne na polju svetovne povestnice zapustile so v narodnih pravljicah in pripovedkah svoje neizbrisne sledove... Slovenci imamo še mnogo pripovedk zgodovinskega značaja o pesoglavcih (pesjanah), o Pegamu in Lambergarju, o kralju Matjažu, o kraljeviču Marku in sploh o ljutih turških bojih. Med narodom žive priče o močnem Štempiharju, o Petru Klepcu, o Martinu Krpanu, in slovenski Pavliha je pravi vzor naravnega humorja in satire...“

Razumljivo je, da je zlasti v slovenskih pravljicah in pripovedkah mnogo sličnih tipov in značajev ter mnogo podobnih dogodkov. Zlasti russki Durák, češki Hloupi Honza, srbski Marko

dobnih, katerim so granate razmesile telesa, odtrgale ude. Sličalo se je samo kričanje ranjencev in stokanje ter vzidovanje umirajočih. Ves zrak je bil prenasaden neznotnega smradu, ki je izpušteval iz ran in strjene krvi. Vrh uga pa so še vedno padale japonske granate v bolnice. Na stotine bolnikov in ranjencev, mnogo milosrdnic in zdravnikov je bilo ubitih na ta način v bolnicah. Evina hrnsna bolnikov je bilo pokvarjeno konjsko meso, ki je povzročalo ljudem ostromne tvore v ustih. Mloradnice so bile na nogah noč in dan in marsikatera je omagala vsled slabosti. Ječanje ranjencev, grganje umirajočih, kričanje onih, ki so jih operirali brez narkoze, povsodi samo jok in stok, da so je zdelo, da se je bolnica spremeniла v sam pekel. Povsodi so ležali odtrgani človeški udi in tla so pokrivala luže človeške krvi. Iz teh petlenkih strahovitosti, iz tega neznotnega smradu priti na plano, se je že smatralo za odrešenje, dasi so bombe in granate kakor toča padale na ulice. V peku ne more biti hujše kakor zadnje dni v Port Arturju.

Zadnja steklenica piva.

Kapitan Karcov prioveduje: V foru S je nekoga dne predel neki japonski princ; Japonci so postali parlamentarji, da bi se jim dovolilo premirje, da bi poiskali prinjevo truplo izpod grijajočih tales. Rusi so sprejeli odpolanač z največjo prijaznostjo in vlijudnostjo in kakor da bi v trdnjavi funkcionalirovalo več pivovarn, so Rusi ponudili japonskemu parlamentu zadnjo steklenico piva, ki so jo še imeli v trdnjavi. Japonec si je moral misliti, da živimo v trdnjavi krasno in da imamo vse dovolj, dejansko pa je bila že tri mesece edina naša hrana riž, ki pa je povzročal med namibom, lezen skorbut.

Zadnje klanje pred Port Arturjem.

Koncem decembra so Japonci neprestano naskakovali trdnjavo. Eden naval je bil ljutješki od drugega. Japonec ni držala nobena ovira več. Preko bodočega omrežja, preko okopov in nasipov so drli, večkrat so se plazili po trebuhi naprej in lezli proti baterijam kakor kače. Opetovalo so oblezali mirno v svojih pozicijih misleč, da jih opazujemo in namenoma nečemo nanje streljati. Toda mi nismo mogli streljati, ker nismo imeli streljiva.

Boj zadnji teden za ckepe se je spremenil v eno samo moritev in odvidno je bilo, da je večje število moralno zmogati. To je bilo živalsko klanje. Ljudje so se borili med sabo kakor divji, kričali so, kakor divje živali, grizli so se in praskali, iztikal s prsti drug drugemu oči in se morili. To je bil boj na življenje in smrt.

Z mandžurskega bojišča.

Kuropatkin poroča: Ponoči 31. decembra so se naši streliči utihota-

pili do japonskih predstava pri Čanlinu in naskočili z bajonetni Japoncem; mnogo jih je bilo ubitih, ostali pa so zbežali. Mi nismo imeli nobenih izgub.

V noči 3. t. m. so streliči navalili na vas Sintulun. En lovski oddelek je navidezno napadel ob fronti, drugi pa je obšel japonske pozicije. Streličem se je posrečilo vdreti v vas. Mnogo Japoncev je bilo ubitih, 12 pa ujetih. Končno so streliči vas zazgali. Na naši strani je bilo 10 ranjenih, dva pa ubitih.

»Birž. Vjedomost« poroča:

V Dzianpan je dosegel japonski general Haata. Sodi se, da prevzame povlastvo vzhodne japonske armade, s čimer bi bila potrjena vest o smrti generala Kuroki.

O baltiskem brodovju.

»Standard« je izvedel to-le iz japonskih vladnih krogov:

Ako počaka admiral Roždestvenski na tretje brodovje na Madagaskarju, bodo Japonci morali bistveno spremeniti svoj vojni načrt.

Neizogibno bo sedaj, da prično Japonci oblegati Vladivostok in istočno osvojiti otok Sahalin. Japonsko brodovje bo, kolikor mogoče daleč, plulo nasproti russkemu in ga skušalo na širokem morju uničiti. Pomožne križarke pa bodo med tem preuzele na ladje, ki preskrbljujejo rusko brodovje s premogom.

Sodi nas!

Iz Petrograda se poroča: Vsi listi potrjujejo, da je Port Artur kapituliral, in v navdušenih besedah slave heroizem in junaštvo generala Steselja in njegovih sobojevnikov.

Zatrjuje se, da je Steselj že poslal uradno poročilo carju Nikolaju o kapitulaciji. Steselj je sklenil svojo brzojavko baje z besedami: »Veliki car, sodi nas, a sodi nas milost Ijivo!« Te besede bodo ostale zgodovinske, ž njimi se končuje tragedija portarturška.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 4. januarja. Na zahetvo okrožnega sodišča celjskega je deželni zbor brez debete sklenil izročiti poslanca dr. Dečka, da postopa proti njemu zaradi prestopka § 431. k. z. — Post. dr. Ploj je poročal v imenu finančnega in občinskega odseka o prekribo rečež. — Predlog post. Vošnjaka glede ustanovitve hramnice v Šoštanju in prošnja ljutomerške občine za hramnico v Ljutomeru sta se izročila deželnemu odboru v poizvedovanje in proučevanje do prihodnjega zasedanja. — O regulaciji plač učiteljicem ženskih ročnih del se je po daljši debati sprejel zakonski načrt, ki določa usposobljenim učiteljicam za ženska ročna dela na javnih mežanskih in ljutomerških šolah sledče plač: v Gradcu 1100 K, v ljutomerških šolah 1. plač razreda 1 K 20 b, 2. plač razreda 1 K 10 b in

ki je bil doma iz Čubra, je izšla prvič tiskana v Bleiweisovih »Novicah«. Bil je spočetka slaboten pastir; a Bog mu je podelil moč, da je pulil z roko breze in hoje ter lomil podkve kakor krohu. Ko je oblegal Turke kristjanskega cesarjevini, so se vršili za ozidjem prestolice dan na dvoboji med turškim orjakom in med posameznimi junaki cesarja. Orjak pa je pobil vse. Nobi so menda sami plemiči! V tej sili pa pride cesarju na pomoč slovenski kmet — Klepec. Turški orjak se roga Klepcu, ter mu poda zaničljivo roko; Klepec mu jo odtrga in ga ubije.

Na podlagi te pravljice in sličnih pripovedk o Štempiharju in Krpanu ter z uporabo nekaterih motivov (n. pr. Šarac-kobilica) iz srbskih pripovedk o kraljeviču Marku je spisal Fran Levstik svojo znamenito povest »Martin Krpan«. Levstik se je izognil vsakega umetničenja ter je obrazil svoji poviši popolnoma značaj na rodne pripovedke tako v diceriji, kakor tudi v tehniki. Pristno-narodni izvor svoje poviši je Levstik še izrečno označil s tem, da je položil pripovedo

3. plač. razreda 1 K za tedensko učno uro skozi 52 tednov v letu. Po 10-letnem, oziroma 20-letnem neprerjanem služovanju dobe učiteljice v Gradcu desetletnica po 100 K, na ostalih šolah pa se jima zviša remunerasija za tedensko uro na 10, oziroma 20 h. — Le praktično usposobljenim in neizprashanim učiteljicam ženskih ročnih del se dovoli 60% nagrade, do desetletnice pa nimajo pravice. Tudi pokojnina se prizna stalnim in usposobljenim učiteljicam, toda tozadovni zakon se predloži v sankcijo še tedaj, ako se razpusti društvo za podprtje v službi operativnih učiteljic ženskih ročnih del ter se društveno premoženje izroči deželnemu odboru. — Post. dr. Jurčeta je poročal o regulaciji Pesnice. Že konč se je sprejel — Končem seje je prosil deželni glavar, naj bi se razni pravilniki odrekli prvemu branju, ker je že zelo veliko gradiva, a zasedanje se bo moralno kmalu zaključiti. — Prihodnja seje jutri.

Novo ministrstvo.

Dunaj, 4. januarja. Ministrski predsednik baron Gautsch je govoril s poslancem Urbanom o deželu nemškem vprašanju ter izjavil, da ni misliti na trajno funkcioniranje parlementa, dokler se ne posreči doseči deželko nemške sprave, ki jo bo ministrski predsednik na vse načine krepko podpiral, pri čemer pa pripade glavno delo deželnemu zboru.

Praga, 4. januarja. Danes zvečer je bil shod mladočenske stranke. O položaju je govoril post. Pantek, k, ki je izjavil, da je z odstopom dr. pl. Körberja, ki je zatrpel v svoji osebi našel nemške hegemonije in nemškega veta, nastopilo povsod nekako zadovoljstvo in zboljšanje. Novi ministrski predsednik začenja radi svojega, vsekirne spletki iz ključajočega značaja, tudi simpatije Čehov. — Nasprotno pa poudarjajo mladočenski listi, da bo obstrukcija izginila le tedaj, ko se dajo Čehom tudi stvarna jamstva, da se jim izpolnijo zahteve.

Lvov, 4. januarja. Poljaki niso nič posebno navdušeni za barona Gauthcha ter mu očitajo neodkrito postopanje napram grofu Badeniju. Gref Goluchowski se je pripeljal v Galicijo, da pomri poljske plemište.

Položaj na Ogrskem. Budapešta, 4. januarja. V jutrišnjem uradnem listu izide kraljev reskript, s katerim se sklene novoizvoljeni državni zbor na dan 16. februarja. Obenem izide naredba ministra notranjih zadev, s katero se odredijo nove volitve v času med 26. januarjem in 5. februarjem. — Gref Apponyi se odpravi že te dni na agitacijsko potovanje na Erdeljsko, Gor. Ogrsko in v ogrske nizave, da pridobi prebivalstvo za program Kossuthove stranke.

Bilje v prilogi.

vane o junaštvu Martina Krpana na jezik kmetiškega starega čanca.

V soboto pa pride tudi na oder slovenski Martin Krpan, ta simbol našega ljudstva.

Nova hiša

je naprodaj.

Pripravna je tudi za vsak obrt.
Naslov pove upravnštvo „Slov.
Naroda“.

Talanda cejlonski čaj.

Velefina znamka.

3026-7

Zaradi opustitve trgovine oblastveno dovoljena popolna razprodaja ur

zlatih, srebrnih, nikljustih, jeklenih, stenskih,
ur na nihalo in budilk

3372-14

pod tvorniško ceno.

Popravila se sprejemajo in izraze-
jo dobro in načeneje.

FRIDERIK HOFFMANN

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12.

Velika prodaja koljerjev.

300 kožuh. koljerjev vseh barv po . . .	1 K
200 " " črnih in rjavih po . . .	2 "
150 " " dolgih, črnih, rjavih, sivih po . . .	4 "
110 " " prav lepih, vseh barv	6 "
90 " " velemodernih po . . .	8 "
265 kosov nutriov, bobrov, sealskinov, persi- anov, skunksov. Vsak kos za polovico lastne cene. Vsak muf 2 K. . . .	

O. Bernatović

Angleško skladišče oblek

V Ljubljani.

3880-3

Vsak dan sveže pustne krofe

priporoča 3881-2

Rudolf Kirbisch

sladčarna

Kongresni trg v Ljubljani.

Pravkar izšlo:
Janez Trdina.

Verske bajke, stare in nove,
Bajke in povedi o Gorjancih.

Zbiranih spisov knjiga 2. 23-1

Ko je bil začel Trdina v 1. letniku „Ljubljanskega Zvona“ l. 1881, priobčevati svoje bajke in povedi, je ostremel sovenski svet nad bogato zakladnico domišljije naroda, bivajočega ob dolenskih Gorjancih, začudil pa se je tudi nad obliko, v kakršni jih je pisatelj podajal. Snov, slog, jezik, vse je bilo pristno narodno. Nabirajoč narodno blago in pridobijoč ga širšemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam Trdinove spise priporočamo z mirno vestjo kot najlepši književni dar, in sicer:

„Bahovi huzarji in Iliri“

broš. 3 K, s poštnino 3 K 20 v.
eleg. vez. 4 K 50 h, s poštnino 4 K 70 h.

Verske bajke in Bajke in
povedi o Gorjancih. I.

broš. 2 K, s poštnino 2 K 10 h,
eleg. vez. 3 K 20 h, s poštnino 3 K 40 h.

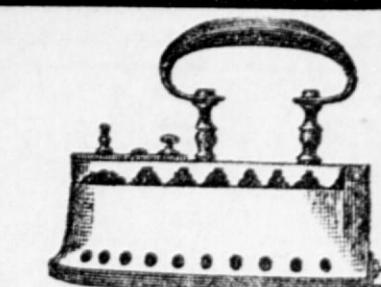
Dobiva se v založništvu

Lav. Schwentnerja
v Ljubljani
Prešernove ulice 3.

Krasne in trpežne platnice

za naslednje knjige: po pošti
Ljubljanski Zvon, za vse let. à K 140, 150
Slovan " " 240, 260
Dom in Svet " " 140, 160
Zvonček " " 0 80, 0 90
Knez, knjižnica " zvez. " 0 60, 0 70
Jurčič zbr. spisi " " 0 60, 0 70
Wolf-Pieterš slovar, 1/1, saf. usn. 2-, 220
Zgod. sv. pisma I. del. 240, 260
Blov. fantje (Mohor. družba) eleg. 0 80, 0 90
3617 8 ima vedno v zalogi

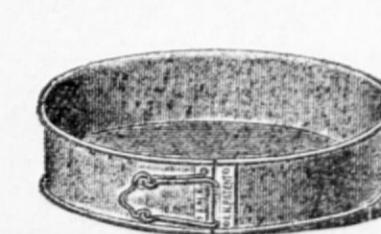
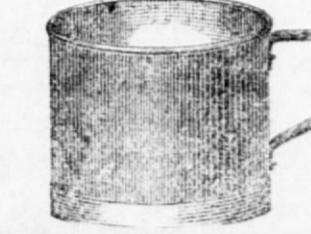
Ivan Bonač v Ljubljani.
(Znesek naj se blagovoli vedno naprej dospeti)

Ernest Hammerschmidta nasledniki 3474-6
MADILE, WUTSCHER & Ko.

trgovina železnin in kovin
v Ljubljani, Valvazorjev trg štev. 6.

Velika zaloga kuhinjskega orodja in hišne oprave.

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak
zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5
priporoča slav. občinstvu svoje

veliko zaloge
zlatnine in srebrnine,
briljantov in diamantov
in drugih v njegovo stroko
spadajočih stvari
po najnižjih cenah.

... Rumberško, belgijsko in šlezjsko platno ...
v vseh širinah 1289-34

namizni prti, servete, brisalke, žepni robci, šifoni in
pavolnato blago. Švicarske vezenine.

Perilo za opreme nevest
za hotele in restavracije ...
po izvirnih tvorniških cenah.

Izborno blago!

Velika izbera!

Anton Šarc specialna ...
trgovina ...
v Ljubljani, Su. Petra cesta št. 8.
1289-32

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pism, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akejški kapital K 1.000.000.-

Zamenjava lu ekskompljaju Daje predujme na vrednostne papirje.
izžrebane vrednostne papirje in Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
vnovčuje zapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitinske kavcije.

Ekskompt in inkasso menje. Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vadiga. 8-2

Promet s čeki in nakaznicami.

Izdelovanje opreme za neveste.

Ustanovljeno leta 1870.

PERILO

Lastni izdelek

za gospode, dame in otroke
zaradi izvrstnega kroja, natančnega dela in zmerne cene znano daleč čez moje Kranjske, priporoča

trgovina z modnim blagom za gospode in dame in trgovina za opreme

2830-15

C. J. HAMANN

dobavitelj perila c. in kr. Visokosti, različnih častniških uniformiranj, zavodov itd.

Ljubljana. * Mestni trg štev. 8. * Ljubljana.

Perilo po meri se prav brzo zgotavlja.

Napravljanje opreme za novorojence.

Higieniško
razpraševanje
stanovanj, tovar-
niških lokalitet itd.
Telefon štev. 155.

Vacuum Cleaner
Peter Matelić
zaved za snaženje stanovanj
Skofje ulice št. 14.
Ljubljana

Preproge,
pohištvo
se sprejema za sna-
ženje in shranjevanje.
Telefon štev. 155.